

Over de histrionische persoonlijkheid - Ardalán Najjarkakhaki – 28-10-2024

Er is veel verwarring over de precieze definitie van de histrionische (theatrale) persoonlijkheidsstoornis.

McWilliams (2011) beschrijft hoe meisjes in veel culturen vroeg leren dat mannen meer macht en waarde toegekend krijgen dan vrouwen. Wanneer meisjes positieve aandacht krijgen is het vaak voor oppervlakkige externe eigenschappen als schoonheid, of voor 'onschuldig' en 'aardig' zijn.

Ouders van deze patienten waren vaak inconsistent in hun aandacht en genegenheid en waardeerden het kind primair om externe factoren, zoals fysieke schoonheid, charisma of prestaties, in plaats van om wie het kind intrinsiek is.

Het kind leert dat aandacht krijgen geen vanzelfsprekendheid is en ontwikkelt strategieën, zoals charmant, dramatisch of emotioneel overdadig gedrag. Het kind moet zichzelf "presenteren" om gehoord of gezien te worden. Dit kan leiden tot een oppervlakkig zelfbeeld en een sterke afhankelijkheid van externe validatie.

Volgens Shedler (2021) liggen daarom in de kern van de hysterisch-histrionische persoonlijkheid conflicten rondom gender en macht. Onbewust zien zij hun eigen gender als zwak, gebrekkig of minderwaardig. Ze zien het andere gender als krachtig, opwindend en beangstigend, en voelen onbewust afgunst. Ze gebruiken seksualiteit als een manier om de rollen om te draaien en macht te krijgen over het andere gender.

Volgens MacKinnon, Michels & Buckley (2016) wordt de histrionische persoonlijkheid in het verlengde hiervan gekenmerkt door zelfdramatisering, manipulatie, emotionaliteit, verleiding, afhankelijkheid en hulpeloosheid, non-compliance, zelfgenoegzaamheid, suggestibiliteit en seksuele problemen.

Deze patienten zijn vaak aantrekkelijk en ogen jonger dan hun kalenderleeftijd. De vrouwen zijn meestal hyperfeminiene en de mannen hypermasculine. De vrouwelijke histrionische patient wordt meestal door mannelijke hulpverleners als aantrekkelijk gezien, maar roept afkeer op bij vrouwelijke hulpverleners, en vice versa. Deze gender split in het team is vaak indicatief voor histrionische thematiek.

Dominante afweermechanismen betreffen onder andere dagdromen en fantaseren, verleiding en oppervlakkige warmte als bescherming tegen kwetsbaarheid en afwijzing, toneelspel en rollenspel als manieren om niet echt deel te nemen aan het leven, somatisatie en conversie als manieren om emoties en impulsen weg te houden, en ontkenning van pijnlijke emoties.

Fysieke nabijheid is een vervanging voor emotionele nabijheid, en zij gebruiken het lichaam primair voor het krijgen van aandacht, adoratie en bescherming, in plaats van echte emotionele diepgang en verbinding aangaan. Hun tragiek is dat ze verlangen naar een zorgzame relatie, maar in plaats daarvan seksuele relaties vinden.